

पंचानांब्राह्मादीनां त्रयः ब्राह्मदेवप्राजापत्याः धर्म्याः द्वावार्षासुरौ कन्याशुल्कपहणादधर्म्यौ ॥ ११ ॥ तयोरप्यासुरः पैशाचवदत्यंतहेयइत्याह पैशाचइति ॥ १२ ॥ परिशेषाद्गांधर्वराक्षसौ क्षत्रियस्य धर्म्या वि-
त्याह गांधर्वेति मिश्रौरुक्मिणीविवाहे ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ उवाससंगंकृतवान् अत्राधिकं पंथे मूकाश्चैव किराताश्च कुजवामनकैः सह सहिता कंचुकिवैर्वाहिनी

राज्ञां तुराक्षसोऽप्युक्तो विदूषूद्रेष्वासुरः स्मृतः ॥ पंचानां तु त्रयो धर्म्या अधर्म्यौ द्वौ स्मृता विह ॥ ११ ॥ पैशाच आसुरश्चैव न कर्तव्यौ कदाचन ॥ अनेन विधिना का-
र्यो धर्मस्यैषा गतिः स्मृता ॥ १२ ॥ गांधर्वराक्षसौ क्षत्रे धर्म्यौ तौ माविशं किथाः ॥ पृथग्वायदिवामिश्रौ कर्तव्यौ नात्र संशयः ॥ १३ ॥ सात्त्वं मम सकामस्य सकामा-
वरवर्णिनी ॥ गांधर्वेण विवाहेन भार्या भवितुमर्हसि ॥ १४ ॥ शकुंतलोवाच यदि धर्मपथस्त्वेष यदि चात्मा प्रभुर्मम ॥ प्रदाने पौरवश्रेष्ठशृणु मे समग्रं
प्रभो ॥ १५ ॥ सत्यं मे प्रतिजानीहि यथा वक्ष्याम्यहं रहः ॥ मयि जायेत यः पुत्रः स भवेत्त्वदनंतरः ॥ १६ ॥ युवराजो महाराज सत्यमेतद्वीमिते ॥ यद्येतदेवं दुष्यंत
अस्तु मे संगमस्त्वया ॥ १७ ॥ वैशंपायन उवाच एवमस्त्विति तां राजा प्रत्युवाचा विचारयन् ॥ अपि च त्वां हि नेष्यामि नगरं संशुचिस्मिते ॥ १८ ॥ यथा
त्वमर्हा सुश्रोणि सत्यमेतद्वीमिते ॥ एवमुक्त्वा सराजर्षिस्तामनिंदितगामिनीं ॥ १९ ॥ जग्राह विधिवत्पाणावुवास च तया सह ॥ विश्वास्य चैनां स प्रायादब्र-
वीच्च पुनः पुनः ॥ २० ॥ प्रेषयिष्ये तवार्थाय वाहिनीं चतुरंगिणीं ॥ तथा त्वानाययिष्यामि निवासं संशुचिस्मिते ॥ २१ ॥ वैशंपायन उवाच इति तस्याः
प्रतिश्रुत्य स नृपोजनमेजय ॥ मनसा चिंतयन् प्रायात्काश्यपं प्रति पार्थिवः ॥ २२ ॥ भगवांस्तपसा युक्तः श्रुत्वा किं नु करिष्यति ॥ एवं स चिंतयन्नेव प्रविवेश स्व-
कंपुरं ॥ २३ ॥ मुहूर्त्तयाते तस्मिंस्तुकण्वोऽप्याश्रममागमत् ॥ शकुंतला च पितरं हि यानोपजगाम तं ॥ २४ ॥ विज्ञायाथ च तां कण्वो दिव्यज्ञानो महातपाः ॥
उवाच भगवान्प्रीतः पश्यन् दिव्येन चक्षुषा ॥ २५ ॥ त्वयाऽद्य भद्रे रहसि मामनादृत्य यः कृतः ॥ पुंसांसहसमायोगो न स धर्मो पघातकः ॥ २६ ॥ क्षत्रियस्य हि गां-
धर्वो विवाहः श्रेष्ठ उच्यते ॥ सकामायाः सकामेन निर्मत्रोरहसि स्मृतः ॥ २७ ॥

सूतमागधैरिति श्लोकः पठ्यते तस्यार्थः मूकाः अंतःपुररक्षणयोग्या हितमितभाषिणः किराताश्चामरवाहिन्यः स्त्रियः किराता म्लेच्छभेदे स्याद्भूनिबेल्पतनावपि स्त्रियां चामरवाहिन्यां कुहनीदुर्गयो रपीति मेदिनी
कुजवामनकाश्चंदनपुष्पोदकादिकराश्चेत्यश्वेदाश्च कंचुकिनः अंतःपुराध्यक्षाः कंचुक्यंतः पुराध्यक्षे इति मेदिनी बाहिनी प्रेष्या इति शेषः ॥ २० ॥ तथा वाहिण्या ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥
॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥